

శ్రీ సత్యసాయి బాలవికాస్ మాసపత్రిక

సంపుటి 1

మే 2002

సంచిక 5

ఈ సంచికలో . . . . .

క్ర.సం.	విషయాలు	పుట సంఖ్య	క్ర.సం.	విషయాలు	పుట సంఖ్య
1.	సాయిమాట	3	12.	స్వామి కథ - 5 (సీరియల్)	17
2.	ప్రభాత ప్రార్థన	4	13.	సినిమా బిడ్డలు	18
3.	అందమైన చేతులు	5	14.	భగవద్గీత	
4.	కమ్మని కథల ఈశ్వరమ్మ	7		“మనకెందుకంట” !	20
5.	సూర్యాష్టకం	9	15.	ఆటలు - పాటలు	21
6.	వాక్యవిభూతి	10	16.	స్వామితో నా అనుభవం	
7.	కోపము - పాపము	10		కరుణ పొందిన ‘కడలి’	22
8.	బొమ్మల కథ	12	17.	బాలవికాస్ నేర్పినపాఠం	23
9.	పద్యసూక్తి	14	18.	మీ విలువ ఎంత?	
10.	నమ్మకం	14		ఏప్రిల్ సంచిక జవాబులు	24
11.	మనచారిత్రక పురుషులు				
	గాంధీ	16			

Printed & Published by :

Smt. Lalitha Omapathi Rao, Convener, Mahila Vibhag, Phone : 3397783

Sri Sathya Sai Seva Organisation, Hyderabad.

Editor : Dr. M. Lavanya Saraswathi, M.A., M.Phil., Ph.D., Phone : 040 - 3730655

For Correspondence :

Sri T. S. N. Rao

F 2, B Block, Brindavan Apartments, Chikoti Gardens,

Begumpet, Hyderabad - 500 016. Tel : 7764253, 6311159

Printed at :

Sairam Printers Pvt. Ltd. Hyderabad. 500 004. Tel : 3232316, 3237598

తల్లి శిక్షణ - తండ్రి రక్షణ

ఈశ్వరాంబగారు భగవాన్ శ్రీ సత్యసాయిబాబావారి తల్లి. మే 6వ తేది ఆవిడ వర్ధంతిని 'ఈశ్వరాంబ దే' గా జరుపుతారు. ఈ సందర్భంగా వస్తున్న తల్లుల ప్రత్యేక సంచిక ఇది.

మాతృత్వం మధురానుభూతి. అమ్మ అన్న పిలుపు అతి విలువైనది. నాన్న అన్నమాట అమూల్యమైనది. అయితే తల్లి అయ్యే ముచ్చటలో ఎంత సంతోషం ఉందో, తండ్రి హోదాలో ఎంత గౌరవం ఉందో, అంతకంటే ఎక్కువ బాధ్యత, కర్తవ్యం ఉన్నాయి. పిల్లలు గొప్పవాళ్ళు కావాలనే అందరమూ ఆశిస్తాము. అడిగినవి అందించడం, కోరినవి కొనిపెట్టడం గొప్పకాదు. అడుగడుగునా పిల్లలను మంచి మనుష్యులుగా తయారు చేయటం వాళ్ళకూ, మనకూ, దేశానికీ గొప్ప కీర్తి తెస్తుంది.

దాని కోసం మనం ఏమి చేస్తున్నాం?

మన పిల్లలకు ఎల్.కె.జి. నుంచి మంచి “మార్కులు” రావాలని చూపుతున్న శ్రద్ధ, పడుతున్న తాపత్రయం “రిమార్కులు” రాకుండా చూసుకోవడంలో ఉంటున్నదా?

పిల్లలు గొప్ప వాళ్ళు కావాలనుకుంటున్నాం కాని మంచి వాళ్ళను చెయ్యడం పట్ల శ్రద్ధ చూపుతున్నామా?

టీ.వి. లముందు పిల్లల్ని పడేసి, ట్యూషన్ల ఫోషలో పిల్లల్ని తోసేసి మన బాధ్యత అయిపోయిందని మన పనులు, ఉద్యోగాలు మనం చేసుకుంటున్నాం. కాని వాళ్ళను దగ్గర కూర్చోపెట్టుకుని నాలుగు మంచి మాటలు చెప్తున్నామా? .....

..... ఇలా తల్లిదండ్రులను ఆలోచింప చేస్తుంది; ఇందులో కొత్తగా ప్రారంభిస్తున్న 'గురువులపేజి' లో 'సినిమా బిడ్డలు' శీర్షిక.

అమ్మ ఒడి మొదటి బడి. మంచి భావాల బీజాలు నాటి, చక్కటి ఆలోచనలను పెంచి, ఆదర్శాలను పోషించి, క్రమశిక్షణ కలిగించి చల్లటి నీడను అందించే మహావృక్షాలుగా పిల్లలను తీర్చిదిద్దడం తల్లిదండ్రుల బాధ్యత. పిల్లలను వెలుగులు విరజిమ్మే రత్నమాణిక్య దీపాలుగ తీర్చిదిద్దడం పెద్దల కర్తవ్యం. ఈ చిన్న పత్రిక ఆ పెద్ద కర్తవ్య నిర్వహణకు కరదీపిక కాగలదని ఆశిస్తున్నాము.

సాయిమాట:

ఈశ్వరమ్మ “స్వామి మన పుట్టపర్తి గ్రామం చాలా చిన్నది. ఈ గ్రామంలో పిల్లలు ఎక్కడికోపోయి చదువుకోవలసి వస్తున్నది. చిన్న స్కూలు కట్టించండి” అన్నది. “ఎక్కడ కట్టించ మంటావు?” అని అడిగాను. “నా ఇంటి వెనుక కొంతస్థలం ఉన్నది. అక్కడ కట్టించండి” అని అన్నది. ఆమె కోరినట్లుగా స్కూలు కట్టించాను. స్కూలు చిన్నది అయినా దాని ప్రారంభోత్సవం పెద్ద ఆర్భాటంగా జరిగింది. భక్తులందరూ వచ్చారు.

మరునాడు ఈశ్వరమ్మ నా దగ్గరకు వచ్చి “నిన్నటి కార్యక్రమము చాలా బాగా జరిగింది. ఐతే నాకు మరొక కోరిక ఉన్నది. మనపల్లె ప్రజలు సరియైన వైద్య సౌకర్యం లేక బాధపడుతున్నారు. కనుక ఒక చిన్న ఆసుపత్రి కట్టించండి” అన్నది. కట్టించాను.

ఆసుపత్రి ప్రారంభోత్సవానికి బెజవాడ గోపాలరెడ్డిని పిలిపించాము. ప్రారంభోత్సవం చాలా ఘనంగా జరిగింది. ఇంత గొప్పగా జరుగుతుందని ఈశ్వరమ్మ అనుకోలేదు. మరునాడు నావద్దకు వచ్చింది. “స్వామి! ప్రజల బాధలు తగ్గించి నాకోరిక తీర్చారు. ఇంక నేను చనిపోయినా ఘరవాలేదు” అన్నది.

“ఇంకా ఏమైనా కోరికలుంటే అడుగు” అన్నాను. “ఇంకొక్క చిన్న కోరిక ఉన్నది. మన చిత్రావతి వర్షాలు వస్తే పొంగుతుంది. లేనప్పుడు కనీసం త్రాగడానికైనా నీరుండదు. కాబట్టి ఒక బావిని త్రవ్వించండి” అన్నది. “చిన్న బావికాదమ్మా ఈ రాయలసీమకే నేను నీరందిస్తాను” అని ఆ దినమే చెప్పాను. “అదేమిటో నాకు తెలియదు. ఈ ఊరికి నీరిచ్చావు, అదే నాకు సంతోషము” అన్నది.

ఆమెకు ఏ విధమైన కొరతలూ లేకుండా ఆమె ఉన్నంత వరకు సంపూర్ణ శాంతిని అందించాను. తల్లి ప్రేమ పదిమంది దృష్టికి తెప్పించే నిమిత్తమై ప్రతి సంవత్సరం ‘ఈశ్వరమ్మ డే’ జరుపు తున్నాము.

దయ, సహనము, శాంతి, సత్యము, సానుభూతి మొదలైన సద్గుణములను మొట్టమొదట నేర్పించేది తల్లియే. తల్లుల అడుగుజాడలననుసరించియే కుమారులు గుణవంతులుగను, కీర్తివంతులుగను అభివృద్ధి గాంచుతారు. ప్రతి ఒక్కరూ తల్లిని సంతోషపెట్టాలి. తల్లిని సంతోష పెడితే స్వామిని సంతోషపెట్టినట్లే.

— బాబా.

ప్రభాత ప్రార్థన :

కరాగ్రే వసతే లక్ష్మీ
కరమధ్యే సరస్వతీ
కరమూలే స్థితా గౌరీ
ప్రభాతే కరదర్శనం ॥

భావం :- కరము అంటే చేయి. చేతి వేళ్ళ చివర సంపదలకు దేవత అయిన లక్ష్మి నివసిస్తుంది. చేతి మధ్యలో విద్యాదేవత అయిన సరస్వతి నివసిస్తుంది. చేతి మొదట పవిత్రమైన ఆలోచనలకు శుభములకు, శక్తికి దేవత అయిన గౌరి ఉన్నది. అటువంటి పవిత్రమైన ముగ్గురు అమ్మలు ఉన్న చేతిని ఉదయమే దర్శిస్తున్నాను.

విశేషాలు :- లక్ష్మి, సరస్వతి, పార్వతి మన చేతులలోనే ఉన్నారు. భక్తి విశ్వాసాలతో ప్రార్థన నిద్ర లేచిన వెంటనే మన చేతులను చూసుకొని ఆ దేవతలను ధ్యానిస్తూ ఈ ప్రార్థన చెప్పాలి. మన పెద్దలు ఏ ప్రార్థన అయినా ఒక ప్రయోజనాన్ని ఉద్దేశించి చెప్పారు. ఇక్కడ చేతులు లక్ష్మి, సరస్వతి, గౌరి దేవతలకు నివాస స్థానాలు అనడంలో ఎంత అర్థం ఉందో తెలుసా!

వేళ్ళ ఐకమత్యంతో, అరచేతి సహాయంతో పనులు చేస్తాం. ధనం సంపాదించడం, విద్యను నేర్చుకోవడం, శుభకార్యాలు చెయ్యడం మన చేతులలోనే ఉంది. అలాగే చదవటానికి వ్రాయటానికి చేతుల సహాయం అవసరం. చదవటం, వ్రాయటం నేర్చుకుని జ్ఞానాన్ని సంపాదిస్తాము. పూజలు, దానాలు, ధర్మాలు, వంటి మంచిపనులు చేతులతో చేస్తాం.

దేవతలుండే స్థలం పవిత్రంగా ఉంచుతాము కదా! అలాగే మన చేతులను కూడా శుభ్రంగా ఉంచుకోవాలి. దీనివల్ల ఆరోగ్యం కలుగుతుంది. ఆరోగ్యమే లక్ష్మి. గోళ్ళు, చేతులు శుభ్రంగా ఉంచుకోవడం ఆరోగ్యానికి ముఖ్యం. లేకపోతే మనం తినే ఆహారం కలుషితమవుతుంది. 'ఆరోగ్యమే మహాభాగ్యం' అన్నారు పెద్దలు. ఆరోగ్యం బాగుంటే మిగతా సంపదలన్నీ ఒకటొకటి అవే వస్తాయి. ఇదే లక్ష్మి కటాక్షం.

ఆరోగ్యంగా ఉంటే క్లాసులో పాఠాలు బాగాచదివి తెలివిని జ్ఞానాన్ని పెంచుకోగలరు. అంటే సరస్వతీ కటాక్షం పొందగలమన్నమాట. భాగ్యం, జ్ఞానము లభించాక విచక్షణా శక్తి పెరిగి, శరీర బలము, సంకల్ప బలము కలుపుకుని అన్నీ మంచి పనులు చేస్తాము అదే గౌరీ కటాక్షం.

ఈ విధంగా మన చేతులలోనే నివసిస్తూ, మనను రక్షించే ముగ్గురు తల్లులను భక్తి శ్రద్ధలతో ఉదయం లేవగానే ప్రార్థించడం మన ధర్మం.

అందమైన చేతులు

ఒకసారి దేవుడు తనదూతలలో ఒకరిని పిలిచి, అందరికన్న అందమైన చేతులు గల వ్యక్తిని తీసుకుని రమ్మని ఆజ్ఞాపించాడు. ‘చిత్తం దేవా’ అని వినయంగా నమస్కరించి ఆ దేవదూత భూలోకానికి వచ్చాడు. “అవునూ! అందమైన చేతులంటే, అవి ఎవరికి ఉంటాయి? చాలా చక్కగా, సున్నితంగా, మెత్తగా ఉన్న చేతులు ఎన్నడూ పని చేయని వారికి గదా ఉంటాయి. అందంగా అంటే బాగా సెంట్లు, క్రీములు పూసుకుని, గోళ్ళు పెంచుకుని రంగు వేసుకుంటే ఆ చేతులు చాలా బాగుంటాయి. మరి అలాంటి చేతులు ధనవంతులకు కదా ఉంటాయి! అందరిలోకి ధనవంతులు రాజు, రాణీలు కదా. అందులో రాణీగారి చేతులైతే సున్నితంగా, సుకుమారంగా ఉంటాయి. కాబట్టి రాణీగారి చేతులే అందరికంటే అందమైన చేతులు. కాబట్టి రాణీగారే దేవుడు అడిగిన వ్యక్తి” అని నిర్ణయించుకుని దూత రాజుగారి అంతఃపురానికి దారి తీశాడు. పగలు రాణీ చేతులు పరీక్షించడం కష్టం అవుతుంది. అర్ధరాత్రి అందరూ నిద్రపోతున్న సమయంలో అయితే ఎవరికి తెలియకుండా పని చేసేసుకోవచ్చును అని నిర్ణయించుకుని అర్ధరాత్రి అంతఃపురంలో ప్రవేశించాడు దేవదూత. నెమ్మదిగా రాణీగారి పడకగదిలో దూరాడు.

రాణి తన హంసతూలికా తల్పంపై పడుకుని గాఢంగా నిద్రపోతున్నది. అడుగులో అడుగు వేసుకుంటూ నెమ్మదిగా ఆమె పడకను సమీపించాడు. ఇంతలో చెడ్డవాసన వచ్చింది. “అబ్బ! ఏమిటి వాసన? ఎక్కడినుంచి వస్తోంది? ఛీ భరించలేని చెడువాసన; అదిగో రాణిగారి చేతులనుంచే వస్తోంది. ఇదేమిటి? ఆమె చేతులెంతో బాగుంటాయి అని అనుకున్నానే. ఛీ ఈ చెడువాసన వచ్చే చేతులుగల వ్యక్తిని దేవుని దగ్గరికి ఎలా తీసుకెళ్ళడం?” దేవదూత నిరాశగా వెనక్కి తిరిగాడు. “పోనీ రాజుగారి చేతులు బాగుంటాయేమో” అని రాజుగారి పడకను సమీపించాడు. ఉహూ! లాభం లేదు. ఆయన చేతులూ వాసనే! సరే వరుసగా మంత్రిగారి చేతులూ, సేనాపతి చేతులు, ఇంకా దేశంలోని ముఖ్యమైన వారివీ, ధనవంతుల చేతులన్నీ పరీక్ష చేయడం పూర్తి చేశాడు. ఏవీ దేవదూతకు నచ్చలేదు.

పోనీ నిత్యం దైవాన్ని పూజించే వారి చేతులు బాగుంటాయేమోనని దేవాలయానికి వెళ్ళి పూజారి చేతులు పరీక్షించాడు. అవీ బాగాలేవు. “ఘే! రాత్రంతా అయిపోతోంది ఒక్కరి చేతులు కూడా దైవానికి సమర్పించే స్థాయిలో లేవు. ఇంక దేవుడిచ్చిన పని పూర్తి చేయలేకపోతానేమో” అని చింతిస్తూ అలిసి పోయి ఊరి చివర పొలాలకు దగ్గరగా చెట్టు క్రింద కూర్చున్నాడు దేవదూత. అంతలో దూరంగా ఎక్కడినుంచో పొలాల మధ్యనుంచి ఒక మంచి పరిమళం వచ్చింది. “అబ్బ! ఎంత మంచివాసన! ఎక్కడి నుంచి వస్తోందబ్బా!” అని లేచి ఆ వైపుగా వెళ్ళాడు. పొలాల మధ్యలో ఒక పూరి గుడిసె

కనబడింది. దానిలో చింకి చాపపైన ఒక రైతు పడుకుని గాఢంగా నిద్రపోతున్నాడు. అతని చేతులు ధగ ధగా వింత తేజస్సుతో మెరిసి పోతున్నాయి. ఆ చేతులనుండే మంచి సుగంధం వస్తోంది.

“ఓహో ! ఇతడన్నమాట ! దైవం తీసుకురమ్మన్న మనిషి” అని అనుకొని దూత ఆ రైతుని తీసుకుని దైవం దగ్గరకు వెళ్ళాడు. దేవుడు ఆ వ్యక్తిని చూడగానే ఎంతో సంతోషించి “భేష్ ! సరైన వ్యక్తిని తీసుకువచ్చావే!” అని దూతను మెచ్చుకున్నాడు. “దేవా! నాకిది అర్థం కాలేదు. ఎన్నడూ ఏ కష్టమూ ఎరుగని, సుగంధ పరిమళాలు పూసుకుని ఉన్న రాణిగారి చేతులు చెడువాసన కొట్టాయి. ధనవంతుల చేతులన్నీ చెడువాసనే వేశాయి. చివరికి పూజారి చేతులు కూడా అంతే. కాని ఈ రైతు చేతులు కష్టం చేసి బండబారి ఉన్నాయి. అయినా ఇవి తేజోవంతంగా మెరుస్తూ, పరిమళంతో ఉన్నాయి. ఇదేమి వింత!” అని అడిగాడు దూత.

“పిచ్చివాడా ! భగవంతుడు చూసేది పై మెరుగులు కాదు. చేతులను ఇచ్చినదెందుకు! వాటికి సెంట్లు పూసి గోళ్ళను పెంచి రంగువేసి అలంకరించుకుని చూసి మురిసిపోవడానికా? కాదు. కాదు. భగవంతుడు చేతులను పనిచేయడానికిచ్చాడు. మంచి పనులు చేయడానికి, ఇతరులకు సేవలు చేయడానికి, భగవంతుని పూజించటానికి, నమస్కరించటానికి చేతులను ఉపయోగించాలి. ఈ రైతు తన చేతులను పూర్తిగా మంచిపనులకు ఉపయోగించాడు. పగలంతా కష్టం చేసి, పంటలు పండించి, ఆ పండినపంటలో బీదసాదలకు దానం చేయగా మిగిలినది తనకోసం ఉపయోగించాడు. దీనులకు సేవ చేశాడు. ప్రతిరోజు దైవానికి రెండు చేతులు జోడించి నమస్కరిస్తాడు. రాణి, రాజు ఇతరులతో సేవలు చేయించుకుని తమ చేతులను ఏవిధంగానూ ఉపయోగించలేక పోయారు. మామూలు దృష్టికి వారి చేతులు అందంగా అలంకరింపబడినవిగా కనబడినా, దైవానికి మాత్రం అవి ఇష్టం లేదు. పూజారి కూడా త్రికరణ శుద్ధిగా దైవాన్ని పూజించలేదు. ప్రజలిచ్చే ధనానికి ఆశించి పూజలు చేస్తున్నాడు. అందుకే అతని చేతులు కూడ చెడువాసన వచ్చాయి. అర్థం అయిందా” అన్నాడు దేవుడు.

దూత “దేవా! ఎంత సత్యం యిది! నోటితో నామస్మరణ, చేతితో మానవ సేవ చేస్తే, నీ దగ్గరికి సులభంగా చేరగలం అన్నమాట. ధన్యుడిని స్వామీ!” అని ఆనందంతో నమస్కరించాడు.

చూశారా! బాలలూ ! చేతులకెంత గొప్పతనం ఉందో ! వాటిని పరిశుభ్రంగా ఉంచుకోవడమే కాదు. ఆ చేతుల నిచ్చిన భగవంతునికి కృతజ్ఞతలు తెలుపుకుంటూ మంచి కార్యాలకు ఉపయోగించాలి.

- (బైబిల్ కథ ఆధారంగా)

కమ్మని కథల ఈశ్వరమ్మ

ఈశ్వరమ్మగారికి పిల్లలంటే చాలా ఇష్టం. ఆవిడకు పిల్లలందరిలో చిలిపిగా నవ్వే తన సత్య కనిపించే వాడు. బొద్దుగా, ముద్దుగా ఉండే బుజ్జి పాపాయిల బూరె బుగ్గలు పుణికి ముద్దు పెట్టుకునేది. ఆ లేత బుగ్గలు ఎర్రబడితే తెగ మురిసిపోయేది. చిన్న చిన్న పిల్లలను పోగేసుకుని పురాణకథలు వాళ్ళకు కళ్ళకు కట్టేటట్లు వర్ణించి చెప్పేది. వామనుడి గొడుగు తెల్లగా ఎలా మెరిసిపోయేదో, స్తంభాన్ని చీల్చుకుని నరసింహుడు గర్జించుకుంటూ ఎలా బయటికి వచ్చాడో, కాళీయుడు తలపై చిన్ని కృష్ణుడు ఎలా చిందులు వేశాడో చేతులాడించుకుంటూ, నవరసాలు కంఠంలో పలికిస్తూ ఆమె చెప్తుంటే చెవులప్పగించి వినేవారు పిల్లలు. ఆమె చేతిగాజుల ధ్వని, నవ్వుతుంటే ఆమె కళ్ళల్లోని మెరుపులూ, చెంపలపై పడ్డ ముడతలూ అన్నీ వింతగా పరికిస్తూ ఆమె చెప్పే కథలో లీనమై వినేవారు.

ఆ రోజుల్లో కేశవుడు అని ఈశ్వరమ్మగారి యింటి పక్కనే ఒక అబ్బాయి సత్యవయసువాడే ఉండేవాడు. కస్తూరిగారు పుట్టపర్తినుండి బుక్కపట్టణం వెళ్ళేటప్పుడు కేశవుడు తన బండిలో తీసుకువెళ్తూ ఈశ్వరమ్మగారు చెప్పే అద్భుతమైన కథలు తనకెంత ఇష్టమో చెప్తుండేవాడు. ఈశ్వరమ్మగారు కథలు ఎలా చెప్తారో తెలుసుకోవాలని ఉంది కదూ! ఇదిగో ఈ కథ చదవండి.

“రండ్రా పిల్లలూ! ఈ రోజున అత్తాకోడళ్ళ కథ చెప్తాను”. “భలే భలే చెప్పవ్వా” అంటూ పిల్లలంతా బిల బిల మంటూ ఈశ్వరమ్మగారి చుట్టూ చేరిపోయారు.

“అనగనగా ఒక ఊళ్ళో ఒక ఆవిడ ఉండేది. ఆవిడకు ఒక్కడే కొడుకు. లేక లేక పుట్టినవాడవడంతో ఎంతో గారాబంగా పెంచి పెద్దచేసి పెళ్ళి కూడా చేసింది. కోడలింటికి వచ్చింది. అప్పటినుంచి మొదలయింద్రా కష్టం అంతా ! కొడుకు తనను పట్టించుకోలేదని కోపంతో కోడలిపై సాధింపులు మొదలుపెట్టింది. కోడలు నిల్చున్నా తప్పే, కూర్చున్నా తప్పే, ముస్తాబైనా తప్పే, కాకపోయినా తప్పే ప్రతిదానికి తిట్ల వర్షం కురిపించేది. రోజంతా అత్తసాధింపుతో కోడలు పిల్లకు జీవితమే దుర్భరం అయిపోయింది. పైగా కొడుకు వచ్చేసరికి లేనిపోనివన్నీ చెప్పి కొడుకు చేత కూడా తిట్టించేది అత్త. ఈ బాధలను తట్టుకోలేకపోయింది కోడలు. ఎలా తప్పించుకోవడమో అని రోజూ ఆలోచిస్తూ ఉండేది.

ఒకసారి అత్తా, కొడుకూ, కోడలూ ముగ్గురూ కలిసి ‘మారి’ అనే అమ్మవారి గుడికి వెళ్ళారు. అక్కడ జాతర జరుగుతోంది. గ్రామంలో ప్రజలంతా అక్కడే ఉన్నారు. అమ్మవారి ఉత్సవాలలో

ఒక్కొక్కసారి భక్తులలో కొందరు ఆ దేవతపూనిందని ఆవేశంగా ఊగిపోతూ గ్రామప్రజలకు మంచి చెడ్డలు చెప్పి హెచ్చరికలు చేస్తుంటారు.

డప్పుల చప్పుళ్ళు, సన్నాయి మోతలు, గుడిపూజారి ఆవేశంగా వేసే కుప్పిగంతులలో ఆ ప్రదేశమంతా గందరగోళంగా ఉంది. ఆ సమయంలో కోడలిపిల్లకి ఒక ఆలోచన వచ్చింది. అమ్మవారు తనని పూనినట్లుగా నటించి అత్తకు, భర్తకు బాగా బుద్ధి చెప్పేనో ? ఆ! భలే!... భలే!... బాగుంటుంది. తిక్క కుదురుతుంది అని మనసులో అనుకుంది. అలా నిర్ణయించుకోగానే, పూజారికేకలు, అరుపులు ఇంకా మొదలవకుండానే తాను ఊగడం మొదలుపెట్టింది. జుట్టు విరబోసుకుంది. కళ్ళు పెద్దవిచేసింది. చేతులాడించింది. గిరా గిరా తిరిగింది. తలను గిరున తిప్పింది. రాను రాను ఊహా... ఊహా... అంటూ తిరగడంలో, గెంతడంలో వేగం పెంచింది. ఆవేశం వస్తోంది. ఊహా..., ఊహా..., కళ్ళు చింతనిప్పులయ్యాయి. గట్టిగా అరిచింది, ఏడ్చింది, పక పక నవ్వింది. వెక్కిళ్ళు పెట్టింది. సన్నగా గుసగుసగా ఏదో అన్నది.

ముందర ఏదో అనుకున్నా చుట్టూ ఉన్నవాళ్ళు గమనించి “అమ్మో! అమ్మవారు వచ్చేసిందిరో” అని ఆమె వైపు భయంగా చూస్తున్నారు. అంతలో హఠాత్తుగా అత్త వైపు గెంతింది కోడలు. “ఆ” అంటూ గర్జించింది. అత్త భయంతో వణకసాగింది. అమ్మవారే కోడలి నోట్లోంచి మాట్లాడుతోందా అన్నట్లుంది. “ఊ... ఏమే! కోడలేదే! నీ కోడలు పిల్లను బాధపెద్దావటే! నీ ఎముకలు పిండి పిండి చేస్తానే ! ఆ పిల్లనేడిపిస్తావటే ! దుష్టురాలా ! ఒక్క కన్నీటి చుక్క ఆ పిల్ల కంటినుండి రాలిందంటే చూసుకో, నీ పనిపెద్దాను నిన్ను మందే నిప్పుల మీద కాల్చుకుంటానే. ఆ పిల్లను తిడ్డావా? నీ నాలుకను అదుపులో పెట్టుకోకపోయావో చూసుకో నిన్ను ఏం చేస్తానో. చెప్పు తిడ్డావా? కష్టాలు పెద్దావా ఊ” అని అరుస్తూ మీది మీదికి వస్తున్న అమ్మవారిని చూసి గజ గజ వణికింది అత్త. “తల్లీ! క్షమించుతల్లీ!” చెంపలేసుకుంటూ, “నువ్వు చెప్పినట్టు వింటా. మళ్ళీ కోడల్ని కష్టపెట్టను. నా సొంత కూతురిలా చూసుకుంటా. పువ్వులలో పెట్టి కాపాడుకుంటా. అమ్మా! శాంతించు. క్షమించు. నీకు కొబ్బరికాయలు కొట్టాను. పూజలు చేయిస్తాను. అన్నదానాలు చేసుకుంటాను. శాంతించు తల్లీ శాంతించు” అని అత్త సాష్టాంగనమస్కారం చేసేసింది.

కోడలు కొడుకువైపు తిరిగింది. “ఏరా! పిరికిపందా!” అని అంటూండగానే ఆ ఎముకలు లేని అర్భకుడు, తన భార్యను కాపాడుకోలేని పిరికిపంద అక్కడలేడు. పడుతూ లేస్తూ పరుగెత్తేడు.

“అదర్రా కథ” అని ఈశ్వరమ్మగారు కథ ముగించగానే పగలబడి నవ్వుతున్న పిల్లలు తేరుకుని “ఆపైన కోడల్ని బాగా చూసుకుందా అత్త? కొడుకు మారిపోయాడా?” అని ప్రశ్నల వర్షం కురిపించారు. “ఊ! ఇంకా చూసుకోదా?... ప్రాణంలా చూసుకుంది. కొడుకు కూడా ఎంతో మారాడు.” అంతే పిల్లలంతా ఈశ్వరమ్మగారితోబాటు ఆమె కళ్ళు ఎటు తిప్పితే అటు, చేతులు ఎటు తిరుగుతే అటు వాళ్ళకూడా కళ్ళు తిప్పుతూ బొమ్మల్లా విన్నారు. ఆ దృశ్యాలన్నీ కళ్ళకు కట్టినట్లుగా అనుభవించారు. ఊరికే కథలు చెప్పడమే కాకుండా వాటిలో నేర్చుకోవలసిన నీతులను కలిపేవారు. అలా పిల్లలలో కలిసిపోయి కబుర్లతో కథలతో తన వృద్ధాప్యం, బాధలు మరిచిపోయి అందరిలో సత్యను చూసుకుంటూ కాలం గడిపేవారు ఈశ్వరమ్మగారు.

సూర్యాష్టకం

లోహితం రథ మారూఢం

సర్వలోక పితామహం

మహా పాప హరం దేవం

తం సూర్యం ప్రణమామ్యహమ్ 3

(సూర్యుని రథము ఎర్రనిది. సూర్యుడు సృష్టిలో అందరికంటే మొదటివాడు. కనుక అందరికీ తాతవంటివాడు)

భావం :- ఎర్రని రథము ఎక్కువాడు, సమస్తలోకములకు పితామహుడు (తాతగారు), మహా పాపములను కూడా పోగొట్టువాడు అయిన సూర్యునికి నమస్కారము.

పత్రిక కాపీలు కావాలని కోరుతున్నవారు కొందరు తమ అడ్రసులు వ్రాయటం మరిచిపోతున్నారు. వీరికి పత్రిక పంపలేక పోతున్నందుకు చింతిస్తున్నాము. దయచేసి మీ అడ్రసు పిన్ కోడ్తో సహా వివరంగా వ్రాయమని కోరుతున్నాము.

సంపాదకులు.

వాక్యవిభూతి :

“కోపము పాపమునకు ధూపము”

- బాబా.

భావం :- పాపాలకు సాధారణంగా కోపమే మూలకారణం. కోపంతో ఆలోచనా శక్తి పోతుంది. మనం ఏం చేస్తున్నామో తెలియదు. ఆ స్థితిలో అనేకరకాల పొరపాట్లు, కొన్నిసార్లు పెద్ద నేరాలు కూడా జరిగిపోతుంటాయి. కోపంగా ఉన్నప్పుడు మాటలతో చేతలతో ఎదుటివారిని హింసించే అవకాశం ఉంది. కోపంవల్ల మన శరీరారోగ్యం కూడా పాడయిపోతుంది.

ధూపము అంటే పొగ. పొగ ఉంటే నిప్పు ఉన్నట్లే. పొగ ఎక్కువై నిప్పుమంటగా మారుతుంది. అలాగే కోపంకూడా పెరిగిపెరిగి విరోధాలకు దారితీస్తుంది. పొగ వ్యాపించినట్లు కోపం వ్యాపిస్తుంది. ధూపం అంటే సాంబ్రాణి వేయటం అని కూడా అర్థం. నిప్పుపై సాంబ్రాణి పడగానే నిప్పును పెంచి పొగ పెరుగుతుంది. అలాగే కోపం పాపాలను పెంచుతుంది అని ఇక్కడ అర్థం.

కథ :-

కోపము - పాపము

మనదేశానికి మొట్ట మొదటి రాష్ట్రపతి బాబూ రాజేంద్రప్రసాద్ కూడా ఒకసారి కోపానికి లోబడి పోయాడట.

ఆయన రాష్ట్రపతిగా ఉన్నప్పుడు ఆయన దగ్గర ‘రత్నా’ అనే పరిచారకుడుండేవాడు. రత్నా చాలా మంచివాడు. నిజాయితీ గలవాడు. తన యజమాని మీద భక్తి విశ్వాసాలతో చాలా శ్రద్ధగా పనులు చేసేవాడు.

రోజూ ప్రొద్దున్నే గదిని శుభ్రంచేసి, టేబుల్ పైన కాగితాలు సరిగ్గా సద్ది, మంచినీళ్ళు పెట్టి సిద్ధంగా ఉంచటం అతని పనులలో ఒకటి. ప్రొద్దున్నే ఇవన్నీ తయారైపోవాలి. ఆ పైన రోజంతా రాజేంద్రప్రసాద్ కు ఎప్పుడేది అవసరమో అది ‘రెడీ’గా ఉంచుతుండాలి.

ఒకరోజు ఉదయాన్నే రత్నా వచ్చి గదిని శుభ్రంచేసి, బల్లను తుడిచి, కాగితాలు సద్దుతుంటే చటుక్కున బల్లపై ఉన్న పెన్ను జారి క్రిందపడిపోయింది. దాని పాళీ విరిగిపోయింది. “అయ్యో! పొరబాటు జరిగిపోయిందే” అని భయంతో వణికిపోయాడు రత్నా. రాజేంద్రప్రసాద్ అదే సమయానికి లోపలికి వచ్చాడు. రాజేంద్రప్రసాద్ కు చదునైన కోపం వచ్చింది. ఆ పెన్ను చాలా ఖరీదైనది. అది

ఆయన ప్రాణస్నేహితుడిచ్చిన బహుమతి. ఎన్నో సంవత్సరాలనుంచి దానిని ప్రాణప్రదంగా చూసుకుంటున్నాడు. అది ఎందుకూ పనికిరాకుండా విరిగిపోయిందని తెలుసుకుని మండిపోయాడు. రత్నాని నానావిధాలుగా తిట్టి “పనిలోనుంచి తీసేస్తున్నాను. నీ ముఖం చూపించకు ఫో” అని అరిచాడు. రత్నాకి దుఃఖం ముంచుకొచ్చింది. యజమాని అంటే రత్నాకి ఎంతో ఇష్టం. రాజేంద్రప్రసాద్ కాళ్ళమీద పడి ‘క్షమించండి బాబూ! తప్పుయింది. ఈ ఒక్కసారికి నన్ను క్షమించండి’ అని బ్రతిమాలాడు రత్నా. కాని రాజేంద్రప్రసాద్ కి కోపం తగ్గలేదు. మనస్సు కరగలేదు. నా కళ్ళముందు ఎప్పుడూ కనిపించకు ఫో అని రత్నాని తరిమికొట్టాడు.

ఇంక చేసేది లేక రత్నా ఏడ్చుకుంటూ నెమ్మదిగా వెళ్ళిపోయాడు. పడుకునేముందు రాజేంద్రప్రసాద్ కు తిరిగి ఆ సంఘటన గుర్తుకు వచ్చింది. రత్నా చేసిన పొరబాటేమిటి? నేను పెన్ను తెరచి మూత లేకుండా పని తొందరలో అలాగే వదిలేశాను. ఆ కాగితాలు చిందరవందరగా ఉన్నాయి. కాగితాల మధ్యలో పెన్ను ఉంది. వాటి మధ్యలో పెన్ను కనబడివుండదు. పొరబాట్లు ఎవరికయినా అవుతాయి. నేనే జాగ్రత్తగా పెన్ను మూత గట్టిగా పెట్టి దాని స్థానంలో పెట్టివుంటే అది దొర్లిపడి ఉండదు కదా! రత్నా ఇన్ని సంవత్సరాలు ఒక్క తప్పుచేసి ఎరుగడు. ఎలా నన్ను సంతోషపెద్దామా అని ఎంతో అభిమానంతో విశ్వాసంతో పనిచేసే రత్నాను బయటికి పొమ్మన్నాను. కోపంతో అతనికి ఆధారమైన ఉద్యోగం నుంచి తీసేశాను పాపం. అని రాత్రంతా నిద్రలేకుండా రత్నా గురించే ఆలోచిస్తూ గడిపాడు రాజేంద్రప్రసాద్.

తెల్లవారుతూనే రత్నాను పిలిపించాడు. రత్నా రాగానే గబగబా వెళ్ళి అతని రెండు చేతులూ పట్టుకుని “రత్నా! కోపంలో నిన్ను తిట్టాను. నన్ను క్షమించు మామూలుగా నీ పనులు చేసుకో”. అని అన్నాడు. రత్నా యజమాని మాటలకు ఆశ్చర్యపోయాడు. నెమ్మదిగా రత్నాముఖంలో ఆనందం చోటుచేసుకుంది. వెంటనే యజమాని కాళ్ళమీద పడి వెక్కి వెక్కి ఏడ్చాడు. ఈసారి దుఃఖంతో కాదు, ఆనందంతో,

అంత గొప్పవాడైన రాజేంద్రప్రసాద్ కూడ కోపం వల్ల తప్పుచేశాడు. అయితే వెంటనే తన తప్పు తెలుసుకుని సరిదిద్దుకున్నాడు.

రాజేంద్రప్రసాద్ ఈ సంఘటనను తన జీవితంలో మరిచిపోలేదు. ఎప్పుడూ అదే చెప్తుండేవాడు. “ఇతరులను కోపపడి శిక్షించేముందు బాగా ఆలోచించుకోవాలి” అని సలహా ఇచ్చేవాడు.

రామయ్య వంటగదిలోనుంచి వచ్చే చేపల ఘమఘమలు చూసి పక్కన ఉండే ఒక కాకికి దురాశ కలిగింది. ఆ చేపలను ఎలా తినాలా? అని ఆలోచించింది. పావురంతో స్నేహం చేసి ఆ ఇంట్లోకి చేరాలనుకుంది.

సాయంత్రం పావురంతో పాటే కాకికూడా మెల్లగా రామయ్య ఇంట్లోకి దూరింది. రామయ్య రెండో పక్షిని చూసి ఇంకో ఉట్టిని కూడా కట్టాడు. కాకి తన ఉపాయం పారినందుకు సంతోషించింది.

పూర్వం పక్షులకోసం గడ్డితో ఉట్టినిచేసి ఇళ్ళల్లో వేశాడ తీసే వాళ్ళు. రామయ్య వంటగదిలో ఒక ఉట్టిని కట్టాడు. అందులో ఒక పావురం ఉంటూ ఉండేది. రోజూ ఉదయం ఆహారం కోసం బయటకుపోయి సాయంత్రానికి తిరిగి వచ్చేది.

ఉదయం పావురం బయటకు రాగానే కాకి దానివెంట వెళ్ళింది. పావురంతో కలిసి ఆ రోజంతా స్నేహంగా తిరిగింది.

ఇదే మంచి సమయమని కాకి చేపలను తినటానికి వెళ్ళింది. మూత కిందపడి చప్పుడయింది. చప్పుడు విని రామయ్య వంటగదిలోకి వచ్చాడు.

కాకి బాధతో ఏడువసాగింది. సాయంత్రం ఇల్లుచేరిన పావురం కాకిని చూసి “దురాశతో తప్పుచేయవద్దని అంటే విన్నావా? ఇప్పుడు శిక్ష అనుభవించు” అని తిట్టింది.

ఒకరోజు రామయ్య చేపలను కుండలో వేసి మూతపట్టాడు. అదిచూసిన కాకి పావురంతో కడుపులో నొప్పిగా ఉందని, బయటకు రాలేనని అబద్ధం చెప్పింది. కాకి దురాశని, నటనని, పావురం తెలుసుకుంది. దురాశ పడవద్దని, తప్పు చేయకూడదని కాకికి పావురం చెప్పింది. కాకి వినలేదు. పావురం వెళ్ళిపోయింది.

కాకి మోసాన్ని తెలుసుకున్నాడు. కోపంతో కాకిని పట్టుకుని బాగా కొట్టాడు.

నీతి: దురాశతో దుఃఖం తప్పదు.

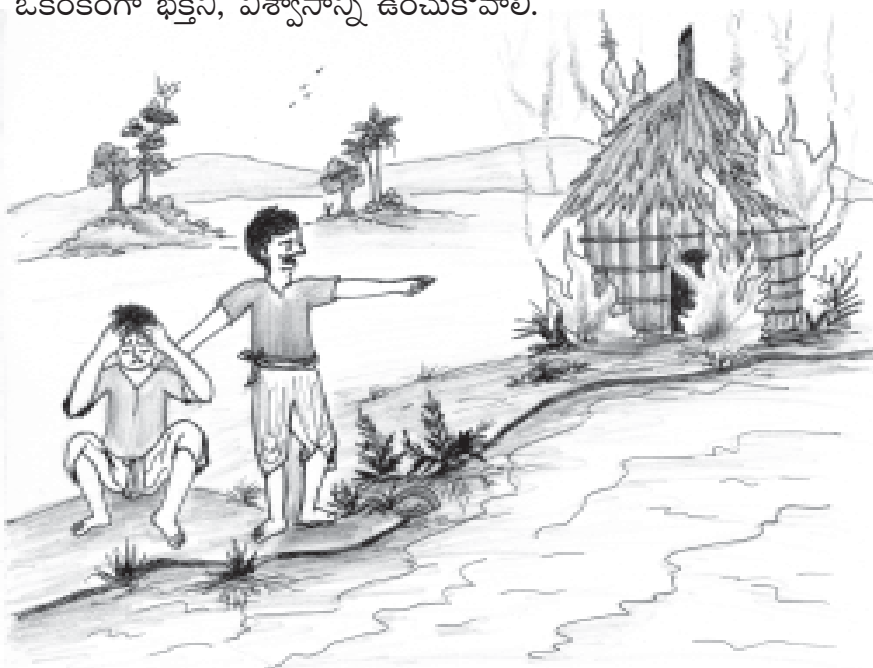

స్వామి పద్యసూక్తి :-

కోరు కోరికలన్నియు తీరుచున్న
భక్తి దైవముపై హెచ్చు రక్తి పెరుగు
కోరు కోరికలన్నియు తీరకున్న
భక్తి తరుగును దైవ విరక్తి పెరుగు.

భావం :- కోరుకున్న కోరికలు తీరుతూ ఉంటే దేవుడిపై భక్తి పెంచుకుంటారు. కాని కోరికలు తీరకపోతే దేవుడిపైన భక్తి తగ్గించుకుంటారు. ఇది సరి అయినది కాదు. కష్టాలలో, సుఖాలలో దేవుడిపైన ఒకేరకంగా భక్తిని, విశ్వాసాన్ని ఉంచుకోవాలి.

కథ :

“నమ్మకం”

విజయ్, అజేయ్ అనే ఇద్దరు స్నేహితులు గంగానదిలో ప్రయాణం చేస్తుండగా వాళ్ళ నావ మునిగిపోయింది. వాళ్ళిద్దరూ ఈదుకుంటూ ఒడ్డుకు చేరుకున్నారు. ఆ ప్రదేశంలో మనుష్యులెవ్వరూ లేరు. దగ్గరలో ఉండే చెట్లకొమ్మల్ని నరుక్కొని ఒక చిన్న గుడిసె వేసుకుని చుట్టు పక్కలవుండే చెట్లనుండి పళ్ళుకోసుకుని తింటూ కాలక్షేపం చేస్తున్నారు. ఇద్దరూ భగవంతుడిని

ప్రార్థిస్తూ ఉండేవాళ్ళు. ఏదైనా ఒక నావ అటువైపు వచ్చి తమని రక్షిస్తుందనే ఆశతో ప్రతిరోజు నది ఒడ్డుకు వెళ్ళి చేతులూపుతూ ఉండేవాళ్ళు.

ఎన్ని రోజులు, ఎన్ని నెలలు పోయినా వారికి ఎటువంటి సహాయం అందటం లేదు. అజేయ్ కి భగవంతునిపై కోపం రావటం మొదలయింది. భగవంతుడిని తిట్టడం కూడ మొదలు పెట్టాడు. “అసలు భగవంతుడే లేడు. ఉంటే మనకు సహాయం చేయడా?” అంటూ విజయ్ తో రోజూ వాదించడం మొదలుపెట్టాడు. కాని విజయ్ మాత్రం భగవంతుడిని ప్రార్థించడం మానలేదు. “కారణం లేకుండా ఏదీ జరగదు. భగవంతుడు మనకు తప్పక సహాయం చేస్తాడు” అని అంటూ ఉండేవాడు. ఇట్లా కొన్నాళ్ళు జరిగింది.

ఒకరోజున వాళ్ళిద్దరు నది ఒడ్డుకు వెళ్ళి తిరిగివచ్చేసరికి వాళ్ళ గుడిసె కాస్తా కాలిపోయింది. ఇక అజేయ్ కి భగవంతుడిపై చాలాకోపం వచ్చింది. “చూడు భగవంతుడు మనకు సహాయం చేస్తాడు అంటావు. ఇప్పుడు చూడు ఏమయిందో ఉన్న నీడకూడా పోయింది” అని భగవంతుడిపై కోపం చూపించాడు. కాని విజయ్ మాత్రం భగవంతుడు చేసే పనులన్నింటిలో ఏదో ఒక కారణం ఉండే ఉంటుంది. అని భావించి తన ప్రార్థన మానకుండా దైవాన్ని వేడుకున్నాడు.

మరుసటిరోజు వాళ్ళిద్దరు నదిఒడ్డుకు వెళ్ళేసరికి అక్కడ వాళ్ళకు ఒక నావ కనిపించింది. అందులోని నావికుడు క్రిందటిరోజు మంటలతో కూడుకున్న పొగను చూశానని, ఆ ప్రదేశంలో ఎవరయినా మనుష్యులుండవచ్చునని, వారికి సహాయం చేయాలని వచ్చానని చెప్పాడు.

అప్పుడు విజయ్ అజేయ్ తో “చూశావా! ఉన్న గుడిసె కాస్తా కాలిపోయిందని భగవంతుడిని తిట్టావు. అది కాలబట్టే కదా ఈ నావికుడు మనం ఇక్కడ వుంటామని గుర్తించి మనల్ని రక్షించటానికి వచ్చాడు. భగవంతుడు చేసే పనులన్నిటికీ ఏదో ఒక కారణం ఉంటుంది. మనం కోరికలు తీరకపోతే భగవంతుని మీది భక్తిని, విరక్తిగా మార్చుకోకూడదు” అని చెప్పాడు.

చూశారా! పిల్లలూ! దేవుడు మనను తప్పక రక్షిస్తాడు అని మనకు నమ్మకం ఉండాలి. మనం ఎంత గట్టిగా నమ్మితే దేవుడు అంతగా రక్షిస్తాడు.

ఏప్రిల్ నెల సంచికలో “మీ విలువ ఎంత” లో బంగారుకొండలు :-

వి. నవీన్ కుమార్ వర్మ, 5వ తరగతి, రావులపాలెం.

వై. చంద్రమౌళి, కుమ్మరి గడ్డ, మెదక్.

సుబ్బారావు, దేవనార్ స్కూల్, హైదరాబాదు.

గాంధీ - పితృభక్తి

శ్రీరాముడి కథలువిని రాముడిలాగా తండ్రిపట్ల గౌరవం చూపాలని గాంధీ ఆశించాడు. శ్రవణ కుమారుడి కథ చదివిన తరువాత శ్రవణకుమారుడు కూడా గాంధీకి ఆదర్శం అయ్యాడు. పితృ సేవ అంటే ఆసక్తి పెరిగింది.

ఒకసారి గాంధీ అసత్యం చెప్పి తండ్రిని బాధపెట్టాడు. తను చేసినతప్పు చీటీమీద వ్రాసి తండ్రికి ఇచ్చాడు. ఆ చీటీ చదివి తండ్రి బాధపడిన సంఘటన ఎప్పుడూ మరిచిపోలేదు. ఆ చీటీ చదివిన తరువాత ఆయన కళ్ళవెంట నీళ్ళు ముత్యాల లాగా కారసాగింది. అది చదవడానికి లేచి కూర్చున్న ఆయన వెనక్కి వాలి పడుకున్నాడు. ఒక్క నిమిషం కళ్ళు మూసుకున్నాడు. కన్నీటితో ఆ చీటీ తడిసిపోయింది. పడకమీది నుంచి లేచాడు. చీటీ చింపేశాడు తిరిగి పడుకున్నాడు.

ఆయన చాలా బాధ పడుతున్నాడని గాంధీకి అర్థం అయింది. ఏడుపువచ్చింది జన్మలో ఇక ఎప్పుడూ తండ్రికి బాధ కలిగించకూడదని నిర్ణయించుకున్నాడు. తండ్రి తనను తిట్టలేదు, కొట్టలేదు. తండ్రి చూపించిన కరుణ, ప్రేమ గాంధీని కదిలించి వేశాయి. తండ్రి ప్రేమ గాంధీకి మొట్టమొదటి అహింసా పాఠాన్ని నేర్పింది.

తల్లిదండ్రులకు ఇద్దరికీ అసత్యమాడనని మాటిచ్చాడు గాంధీ. తండ్రి “నీవు ఈ రోజు అన్నమాట రేపు మరిచిపోవచ్చు. కాబట్టి నేను అసత్యం చెప్పను అని ఒక కాగితం మీద వ్రాసి రోజూ చూసుకో” అన్నాడు. తన తప్పు ఉన్నదున్నట్లు వివరించడం; తిరిగి అటువంటి తప్పు చేయనని ప్రమాణం చేయడం తండ్రికి గాంధీమీద నమ్మకం కలిగించాయి. గాంధీ పశ్చాత్తాపం చూసి ఆయన శాంతి పొందాడు. గాంధీ తప్పక బాగుపడతాడని నమ్మకం కలిగింది.

గాంధీ తండ్రికి జబ్బుచేసింది. రాచకురుపుతో బాధపడుతూ మంచంలో ఉండేవాడు. కురుపుకు పాతకట్టు విప్పి తిరిగి కట్టుకట్టడం, మందులు నూరడం, కలపడం, ఇవ్వడంలాంటి పనులు గాంధీ చేసేవాడు. ప్రతిరోజు నిద్రపోయేదాకా కాళ్ళు పిసికి తండ్రికి సేవచేసేవాడు. ఈ రకంగా తండ్రికి సేవచేయడం గాంధీకి సంతోషంగా ఉండేది. బడికి వెళ్ళి రావడం, తండ్రికి సేవచేయడంలోనే తన కాలం అంతా గడిపేవాడు. తండ్రిసేవ చేసి తృప్తిపొందాడు ఇలా శాంతి, అహింస, సేవ అనేవి తండ్రివల్ల గాంధీ నేర్చుకున్నాడు.

స్వామి కథ -5 (సీరియల్)

తొమ్మిది నెలల వయసు వచ్చింది. ఈశ్వరాంబగారు ఒకరోజు నీళ్ళుపోసి, సత్యకు బట్టలువేసి, కళ్ళకుకాటుక పెట్టి ఉయ్యాలలో పడుకోబెట్టారు. శివాలయం నుంచి తెచ్చిన విభూతి పెట్టి, సత్యమ్మ గుడినుంచి తెచ్చిన కుంకుమ కూడా పెట్టారు. వంటగదిలో పని చూసుకోవడానికి వెళ్ళారు. ఇంతలో ఒక్కసారి కెవ్వున ఏడుపువినిపించి పరుగెత్తుకు వచ్చారు. ఒక వింత కాంతి బాలుడి చుట్టూ చూసి ఈశ్వరాంబగారు ఉలిక్కిపడ్డారు. పిల్లవాడిని ఎత్తుకుని ఒళ్ళో పడుకోపెట్టుకున్నారు. ఆ కాంతి దగ్గరగా ఉన్నా చల్లగా ఆహ్లాదంగా ఉంది కాని ఏమీ ఇబ్బందిగా అనిపించలేదు. ఆ కాంతి చాలాసేపు ఉండి క్రమంగా తగ్గిపోయింది. ఆవిడ ఒక రకమైన ఆనందంతో కళ్ళు మూసుకుని ఉండిపోయారు.

మూడు ఏండ్ల వయసులోనే అక్కలను తనకు విభూది పెట్టమని మారాం చేసేవాడు. అంత చిన్న వయసులోనే ఎవరయినా బాధ పడుతుంటే చూడలేకపోయేవాడు. మనసు కరిగిపోయేది. బిచ్చగాళ్ళు వాకిలిముందు నిలబడితే బిచ్చం వెయ్యమని అక్కలను బలవంతపెట్టేవాడు. బయటకు పోయి కుంటి, గ్రుడ్డివాళ్ళను, రోగులను, వెతికి ఇంటికి తెచ్చి వాళ్ళకు ఆహారం పెట్టమని అక్కలను అడిగేవాడు మారాం చేసేవాడు. ఆ బిచ్చగాళ్ళకు ఆహారం పెడుతుంటే సత్యానికి చాలా ఆనందంగా ఉండేది. వాళ్ళకు బియ్యమో, గుడ్డలో ఇప్పించి పంపేవాడు.

అక్కలు ఒక్కొక్కసారి సత్యాన్ని బెదిరించేవాళ్ళు. “నువ్వు వాళ్ళకు ఇలా బిచ్చం ఇస్తుంటే నీకు అన్నం ఉండదు. నువ్వు తిండిమానేయాలి” అనేవాళ్ళు. అయితే సత్యం భయపడేవాడు కాదు. తనవంతు అన్నం వాళ్ళకి పెట్టి తను భోజనం మానేసేవాడు. ఎవరు ఎంత బతిమలాడినా ఆరోజు అన్నం తినేవాడు కాదు. తల్లికి చాలా బాధవేసేది. అన్నం తినమని బతిమలాడేది.

“నాకు ఆకలిగా లేదమ్మా నా కడుపునిండింది. నాకు ఒక తాత తియ్యని పాయసం తినిపించాడు. కావాలంటే నాచెయ్యి వాసనచూడు !” అని తల్లికి చెయ్యి వాసన చూపించేవాడు. నిజంగానే చెయ్యి నెయ్యివాసన వచ్చేది. (ఇంకావుంది)

సినిమా బిడ్డలు

బాలవికాస్ పిల్లలతో మా అనుభవం :

స్వామి కృపవలన ఇటువంటి అవకాశం చిక్కడం మా భాగ్యము. బాలవికాస్ గురువుకావటం గొప్ప అదృష్టం. క్రొత్త క్రొత్త అనుభవాలు ప్రతి బాలవికాస్ క్లాసులో కలుగుతాయి. అందులో సిటీ కల్చర్ లో పెరిగిన పిల్లలు, అపార్థమెంటు వాతావరణంలో పెరిగిన పిల్లలు, మంచి స్కూళ్ళలో చదువుతున్న పిల్లలలో సమయస్ఫూర్తి, తెలివితేటలు చాల ఎక్కువగా ఉన్నట్లు తెలుస్తున్నది.

ఒక అనుభవం :- చిన్నారి పిల్లలకు క్లాసులు తీసుకునేటప్పుడు వాళ్ళ అమాయకపుమాటలు వింటుంటే చాల ఆశ్చర్యంగా ఉంటుంది.

ఒక రోజు గ్రూపు 1 క్లాసులో స్వామి చెప్పిన విషయాలను ఆధారంగా తీసుకుని, వాళ్ళ స్థాయిలో ఇంగ్లీషులో కొన్ని ప్రశ్నలు వేశాము.

6సం॥ కరణ్ ని “పెద్దయ్యాక నువ్వు గొప్పవాడివి కావాలనుకుంటున్నావా? మంచి వాడివి కావాలనుకుంటున్నావా?” అని అడిగాము.

“నేను గొప్పవాడిని అవుతాను” అని ఆ బాలుడు అన్నాడు.

“అయితే గొప్పవాడు మంచివాడయి ఉండకపోవచ్చు కదా!” అని అన్నాము. అందుకు ఆ బాలుడు చమత్కారంగా "I want to become a great and good person" అని అన్నాడు. మళ్ళీ వెంటనే తడబడకుండా ఉత్సాహంతో “నేను ప్రీతిక్ రోషన్ అవుతాను” అని అన్నాడు. అప్పుడు మేము ఆశ్చర్యంతో ఒకరి ముఖము ఒకరు చూసుకుంటూ గట్టిగా నవ్వుకున్నాము. ఆ దినము క్లాసు పెద్దగా నవ్వులతో, ఆశ్చర్యంతో ముగిసింది. మొదటి జవాబు బాగానే ఉంది. మళ్ళీ చేర్చిన భాగం మాకు ఆశ్చర్యం కలిగించింది. అయితే ఆ మాటలు మాలో చాలా ప్రశ్నలను ఆలోచనలను రేకెత్తించాయి.

ఆత్మపరిశీలన :- ఆ బాలుడు పలికిన పలుకులలో, శరీరం కదలికలలో అమాయకత్వం ప్రత్యక్షంగా కనబడుతుంది. పిల్లలు చాల పవిత్ర హృదయులు ఆ బాలుడిలో తప్పులేదు. తప్పంతా పెద్దలలో ఉన్నది. చిన్నప్పుడే పిల్లలకు ఆదర్శమహనీయులైన వివేకానందుడు, శివాజీ, గాంధీ, రామకృష్ణ, అరవిందుడు, ఈశ్వరచంద్ర విద్యాసాగర్ వంటి వారి గురించి బోధన చేసివుంటే, వాళ్ళు ఆ మహనీయులను తమ హీరోలుగా భావించేవారు. ఒకసారి స్వామి ఈ విషయమై ఏమి చెప్పారో విని మనలో ఎవరికివారు ఆత్మపరిశీలన చేసుకోవాలి.

“ఈనాటి మానవులు తమ నిత్యజీవితములో విడియోలు, సినిమాలు, అధికంగా చూడటంచేత వారికి పుట్టే బిడ్డలు సినిమా బిడ్డలు గానే తయారౌతున్నారు. ఇది తల్లిదండ్రుల దోషమే”.....

(సనాతన సారథి ఏప్రిల్ 1992, పేజీ 71)

విదేశాలలో Parenting Workshops నిర్వహిస్తున్నారు. వారు అనుభవంతో తెలుసుకున్నది పెద్దలకంటే పిల్లలకు సినిమావాళ్ళ గురించి, పాటలగురించి, గాయకుల గురించి ఎక్కువ తెలుసు.

కర్తవ్యం : ఈ ప్రత్యక్ష అనుభవాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని, టి.వి. చూడటం వలన, పిల్లలమీద ఏ విధమైన ప్రభావం కలుగుతుంది అనే ముఖ్యమైన అంశాలను ఈ క్రింద ఇస్తున్నాము.

- 1) మాటలనేర్పు, సంభాషణ చాతుర్యం, విద్యార్జన సామర్థ్యం తగ్గుతుంది.
- 2) పిల్లల ఊహశక్తి, ఆలోచనా శక్తి తగ్గుతాయి.
- 3) పరిసరజ్ఞానం పోతుంది.
- 4) చదువుకునే కాలం తగ్గుతుంది.
- 5) సాంస్కృతిక వికాసం తగ్గుతుంది.
- 6) విప్లవం, తిరుగుబాటు తత్వం పెరుగుతాయి.

(Reference : workshops, Human Values, The heart of dynamic parenting by Pal Dhall and Telsen Dhall. Page 204)

ఈ పై అంశములను గ్రూప్ 2 బాలవికాస్ పిల్లలతో క్షుణ్ణంగా వివరించినపుడు వారు వెంటనే స్పందిస్తున్నారు. వాళ్ళలో ప్రత్యక్షంగా పరోక్షంగా, టి.వి. ప్రభావం, వాళ్ళ ప్రవర్తనలో కనిపిస్తుందని వారి అనుభవాలు, అనుభూతులు వరుసక్రమంగా చెబుతున్నారు. వాళ్ళు మాతో ఎంతో స్వేచ్ఛగా మాట్లాడుతుంటే హృదయ పూర్వకంగా మాట్లాడినట్లుగా (free గా frank గా interact చేస్తుంటే, heart to heart communication గా) ఉంటుంది.

ఇంతకి టి.వి. చూడటం వలన కలిగే దోషాలను వాళ్ళే గుర్తిస్తున్నారు. కాబట్టి వాళ్ళతోనే కొన్ని కార్యక్రమాలు చేయించి, వాళ్ళలో మార్పు తీసుకురావాలని ప్రయత్నిస్తున్నాము.

గురువుల ప్రయత్నము + తల్లిదండ్రుల సహకారము + పిల్లల శ్రద్ధ + స్వామి అనుగ్రహము చాల ముఖ్యము. మావెంట, జంట, కంట ఉండి ఈ కార్యక్రమములను సఫలీకృతము చేయమని స్వామిని ప్రార్థిస్తున్నాము. స్వామి మాకు ఇటువంటి అవకాశము కలిగించినందుకు కృతజ్ఞతలు సమర్పిస్తున్నాము.

భగవద్గీత - “మనకెందుకంట”?

సాక్షాత్తు నారాయణుడు శ్రీ కృష్ణ పరమాత్మునిగా అవతరించి.
నరులందరికీ ప్రతినిధిగా నిలచిన అర్జునుడికి చేసిన ఆత్మ
విద్యాబోధ భగవద్గీత.
ధర్మం క్షీణించి పోతున్నదని అర్థం చేసుకొని తిరిగి ధర్మాన్ని
నిలబెట్టాలనే లక్ష్యం శ్రీ కృష్ణుడిది.

మనిషిగా జన్మవత్తడమే ఎంతో అదృష్టం. ‘జంతూనాం నరజన్మ దుర్లభం’ అని అన్నారు పెద్దలు. జంతువులన్నీ ఇన్నివేల సంవత్సరాలైనా పాపం అలాగే ఉండిపోతున్నాయి. ఏదో ఒకటి రెండు సందర్భాలలో కొన్ని జంతువులు జ్ఞానాన్ని పొంది ముక్తిపొందాయి. (గజేంద్రుడు, సాలెపురుగు, పాము ఇలా) కాని అన్ని జంతువులకు ఆత్మ, పరమాత్మ జ్ఞానం ఉండదు. మరి మనిషికి భగవంతుడు తెలివితేటలనిచ్చాడు. విచక్షణా జ్ఞానం ఇచ్చాడు. మానవుడు వాటి సాయంతో ఎన్నో విషయాలను తెలుసుకున్నాడు. ఇది దేవుడు మనిషికి ఇచ్చిన వరం. నూటికి పదిమంది ఈ వరాన్ని సకల ప్రపంచ శ్రేయస్సు కోసం వినియోగించి ప్రపంచాన్ని ముందుకు నడిపించారు.

రాక్షసులు, దేవతలు రెండు తెగలు. అజ్ఞానులు, దుర్మార్గులు అయిన రాక్షసులు తపస్సుచేసి వరాలుపొంది బలవంతులై సాధుస్వభావులు, సజ్జనులు అయిన దేవతలను మానవులను హింసలకు గురిచేసేవారు. భగవంతుడు అధర్మం పెరిగినపుడు అవతరించి దుష్టులను శిక్షించి మంచివారిని రక్షిస్తూ వచ్చాడు.

ఈనాడు ఈ కలియుగంలో వీరు రాక్షసులు, వీరు దేవతలు అనే భేదం లేకుండా అన్ని గుణాలు కలిసిపోయి ఉన్నాయి. మనిషిలో స్వార్థము, పశుగుణాలు, రాక్షసగుణాలు పెరిగిపోయాయి. దైవగుణము, మానవతా విలువలు అడుగంటి పోయాయి. అంతటా అశాంతి నెలకొన్నది. అందరూ దుర్మార్గులే, స్వార్థపరులే. ఎవరిని శిక్షించాలి? శిక్షించడం మొదలు పెడితే ఇంకలోకంలో ఎవరు మిగులుతారు? కాబట్టి ప్రేమ పూర్వకంగా ఉపదేశాలతో, మంచితో మనిషి హృదయంలో మార్పు తీసుకువచ్చి మంచిమార్గంలో నడిచేటట్లు చేయడం అవసరం. భగవంతునిపై విశ్వాసం పెంచుకుని భక్తి శ్రద్ధలతో నామస్మరణచేస్తూ గడిపేవాళ్ళను దేవుడు రక్షిస్తాడు. మానవులందరిలో దైవము ఉన్నాడని

గుర్తించి మానవసేవయే మాధవసేవ అనుకుని ప్రేమతో సేవ చేసేవాళ్ళను భగవంతుడు కాపాడుతాడు. మనిషిని ఆధ్యాత్మికంగా ఉన్నతమార్గంలోకి తీసుకుని పోవడమే భగవద్గీత లక్ష్యం.

పిల్లలే మన ఆశాదీపాలు. భవిష్యత్తులో దేశాన్ని, ధర్మాన్ని ముందుకు తీసుకుపోయే సామర్థ్యం పిల్లలకుంది. వాళ్ళను చిన్నతనంనుండి మంచి మార్గం వైపు మళ్ళించాలి. అందుకే బాలవికాస్ శిక్షణా కార్యక్రమంలో ముఖ్యమైన భాగంగా భగవద్గీతను చేర్చారు.

ఆటలు - పాటలు

తల్లి శిక్షణ కొడుకుకు రక్షణ :

ఈ	దే	కౌ	అం	సు	మే	య	ద
జ	శ్వ	స	తి	భ	రు	సీ	గం
శో	ని	ద్ర	రి	కి	ర	ల్య	వ
క్మి	కుం	మా	ణి	మ్మ	త	గ	ద్రి

బాలలూ ఈ అక్షరాలలో 12 మంది తల్లులు దాక్కొని ఉన్నారు. వాళ్ళను బయట పెట్టండి. వాడిన అక్షరం మళ్ళీ వాడకూడదు. గ్రూప్ II, & III పిల్లలు : తల్లుల పేర్లతో పాటు ప్రసిద్ధిపొందిన వాళ్ళ కొడుకుల పేర్లను కూడా స్వంతంగా వ్రాయాలి. తల్లుల శిక్షణలో పిల్లలు ఎలా గొప్పవాళ్ళయ్యారో వీళ్ళలో చాలామందిని చూసి గ్రహించవచ్చు.

15 నిమిషాలలో ఎవరు ఎక్కువ పేర్లు చెప్పగలిగితే వాళ్ళు గెలిచినట్లు అని అనుకుంటూ ఈ ఆటను మీరు ఆడుకోవచ్చు.

అర్థగంట అయినా జవాబులు చెప్పలేకపోతే .....

జవాబులు వచ్చే సంచికలో
పి. సుబ్బారాయుడు,
హైదరాబాదు.

స్వామితో మా అనుభవం

కరుణ పొందిన 'కడలి'

- బి.వి. సుబ్బారావు, విశాఖపట్నం.

తూర్పు గోదావరి జిల్లా రాజోలు తాలూకాలో 'కడలి' ఒక చిన్న గ్రామం. వేదభూమిగా ప్రసిద్ధిచెందిన కోనసీమలో ఇది ఒక కుగ్రామం. ఆ గ్రామంలో కామావధానిగారు అనే ఒక వేదపండితుడు ఉన్నాడు.

1962లో అక్టోబరు నెలలో పుట్టపర్తిలో భగవాన్ శ్రీ సత్యసాయిబాబా వారు వేదపురుష సప్తాహ జ్ఞానయజ్ఞం జరిపించారు. ఆ యజ్ఞంలో పాల్గొనడానికి కోనసీమనుంచి ఘనాపాటీలను పిలిపించారు. (వేదపండితులను ఘనాపాటీలు అంటారు.) ఘనాపాటీల అందరితో పాటు కామావధాని గారుకూడా ప్రశాంతి నిలయం (పుట్టపర్తి) చేరుకున్నారు. అందులో తన బాధ్యతను స్వామి మీద భక్తితో నిర్విఘ్నంగా, సమర్థతతో జరిపించారు. అప్పుడే భగవంతుడొక్కడే సత్యం అనే జ్ఞానముపొందారు.

ఆ తరువాత స్వామి పుట్టపర్తిలో వేదపాఠశాలను స్థాపించారు. దానికి ప్రిన్సిపాల్ గానూ, వేదం నేర్చుకునే విద్యార్థులకు పాఠం నేర్పేబాధ్యతనూ స్వామి అవధానిగారికే అప్పగించారు. దానినికూడా నిస్వార్థసేవగా, తన ధర్మంగా, భగవంతుని ప్రీత్యర్థం అనే అంకితభావంతో ఎంతో శ్రద్ధగా నిర్వహించారు. కామావధానిగారిలో ఎంతనేర్చు ఉందంటే నిద్రలో లేపి అడిగినా వేదంలో ఎలాంటి క్లిష్ట సమస్యకైనా పరిష్కారం రకీమని చెప్పేవారు. ఇది త్రికరణశుద్ధితో తన ధర్మాన్ని ఆచరించడం వల్ల వచ్చిన శక్తి, ఈయన బుద్ధివికాసానికి శారీరక, మానసిక శక్తులు అభివృద్ధి పొందటానికి ఈ సత్య ధర్మాల ఆచరణే కారణం అని నమ్మారు. ఇక మూడవది ప్రేమ. విద్యార్థుల పట్ల, సాధకులపట్ల, స్వామి దగ్గరకు వచ్చే భక్తులపట్ల పరిపూర్ణమైన ప్రేమను చూపడం ఆచరణలో పెట్టారు.

1969 లో జరిగిన స్వామి పర్యటన వివరిస్తాను. 1969లో బాబా రాజమహేంద్రవరం వచ్చి అక్కడినుంచి కోనసీమ పర్యటించారు. ఆ పర్యటనలో అప్పటి దేవాదాయశాఖ మంత్రి శ్రీ రుద్రరాజు రామలింగరాజుగారి స్వస్థలం (సొంత ఊరు) సఖినేటి పల్లిలో గీతామందిరం ఆవిష్కరించటం జరిగింది. బ్రహ్మశ్రీ చెరుకుమిల్లి కామావధానిగారితో సహా అక్కడకు వెళ్ళేటప్పుడు దారిలో కడలిగ్రామం చేరారు. స్వామి అవధానిగారితో “నీ ఊరు వచ్చావు కదా! ఒకసారి నీ ఇంటిని, నీవాళ్ళను, అందరిని పలకరించివచ్చి సిద్ధంగా వుండు” అని కారును ఆపించి కామావధానిగారిని రోడ్డుమీద దింపి ముందుకు సాగిపోయారు.

(ఇంకావుంది)

బాలవికాస్ విద్యార్థి అనుభవం :-

బాలవికాస్ నేర్పినపాఠం

బి. విక్రమబాబు, 9వ తరగతి,
దేవనార్ స్కూల్, హైదరాబాదు.

బాలవికాస్ ద్వారా మేము నేర్చుకున్న విషయాలను వ్రాస్తున్నాను. బాలవికాస్ అంటే బాలల మనస్సును వికసింపజేసేది అని అర్థం. భగవంతునిపైన భక్తికలిగి ఉండాలి. సదా ఆయన నామస్మరణ చేయాలి. దానితో భయాలు తొలగిపోతాయి. దుఃఖం వచ్చినప్పుడు దేవుడిని దూషిస్తూ, సుఖం వచ్చినప్పుడు ఆనందం అనుభవించడం సరికాదని తెలుసుకున్నాను. భజన, పూజల ద్వారానే కాకుండా సేవ ద్వారా, మంచి పనుల ద్వారా కూడా ముక్తి పొందవచ్చని తెలుసుకున్నాను.

నాకు చిన్నతనంలో బాలవికాస్ అంటే తెలీదు. నేను స్కూలులో చదువులో ఆటల్లో కొన్ని సమస్యలు ఎదుర్కొన్నాను. కాని బాలవికాస్ లో చేరిన తరువాత వాటికి పరిష్కారం లభించింది. బాలవికాస్ లో నేను పొందిన ఆనందం వర్ణనాతీతం. నేను మానవతా విలువలు తెలుసుకున్నాను. మన నిత్య జీవితంలో ఏ పనులు చేయాలో, ఏవి చేయకూడదో నేర్చుకుంటున్నాను. అబద్ధాలు చెప్పకూడదు. చెడుమాట్లాడకూడదు, టి.వి. చూడకూడదు అని మా టీచరు చెప్పారు.

బాబా ప్రేమ స్వరూపులు. వారు ప్రేమతో మొదలుపెట్టిన బాలవికాస్ వల్ల మేము ఎంతో లాభాన్ని, ఆనందాన్ని పొందాము. దీనికి ఉదాహరణగా కింది కథ చదవండి.

ఒక గురువుగారివద్ద కొందరు శిష్యులు చదువు నేర్చుకునేవాళ్ళు. టీచర్ నుడే సెప్టెంబరు 5 నాడు ప్రతి ఒక్కరు టీచరు గారికి ఏదో ఒక బహుమానం ఇచ్చారు. కానీ గోపీ అనే పిల్లవాడు చాలా బీదవాడు. టీచరు గారికి ఏదైనా ఇయ్యాలని ఆశ. కాని చేతిలో డబ్బులేదు. తన ఊరికి 6 కి.మీ. దూరంలో ఉన్న సముద్రం ఒడ్డుకు వెళ్ళాడు. ఒక అందమైన గవ్వ ఇసుకలో చిక్కింది. దాన్ని తీసుకుని టీచరుగారి దగ్గరకు వెళ్ళాడు. గుప్పిట్లో పట్టుకున్నాడు. టీచరుకు ఇవ్వడానికి బిడియపడ్డాడు. అఖరికి టీచరు గోపీ దగ్గరకు వచ్చి గుప్పిట విప్పి చూసింది. గోపి గవ్వను చప్పున టీచరుగారి చేతిలో పెట్టాడు. ఆ పిల్లవాడి ప్రేమను గుర్తించిన టీచరు అన్ని బహుమతుల్లోకి నాకు ఇదే నచ్చింది అని చెప్పింది. అప్పుడు గోపి సంతోషం చెప్పలేము. గోపివలె ప్రతి ఒక్కరు గురుభక్తిని కలిగి ఉండాలి అని నేను కోరుకుంటున్నాను.

మీ విలువ ఎంత?

ఏప్రిల్ సంచికలో ప్రశ్నలకు సమాధానాలు.

1. చైత్రం, వైశాఖం, జ్యేష్ఠం, ఆషాఢం, శ్రావణం, భాద్రపదం, ఆశ్వయుజం, కార్తీకం, మార్గశిరం, పుష్యం, మాఘం, ఫాల్గుణం. (మాసము అని పూర్తి పేరు చెప్పేటప్పుడు చివరనున్న తీసేసి మాసము చేర్చాలి. చైత్రమాసము, వైశాఖమాసము... ఇలా)
2. వసంత ఋతువు.
3. ఋతువులు ఆరు (1) వసంత ఋతువు (2) గ్రీష్మ ఋతువు (3) వర్ష ఋతువు (4) శరత్ ఋతువు (5) హేమంత ఋతువు (హిమవంత ఋతువు) (6) శిశిర ఋతువు.
4. పక్షం అంటే 15 రోజులు
5. పక్షాలు రెండు శుక్లపక్షము, కృష్ణపక్షము.
6. అయనాలు రెండు - ఉత్తరాయణం, దక్షిణాయనం
7. ఉగాది, చైత్రమాసంలో, శుక్లపక్షంలో, పాడ్యమి రోజు వస్తుంది.
8. చైత్రమాసంలో శుక్లపక్షంలో నవమి తిథిరోజు వస్తుంది.
9. తిథులు 15 - 1) పాడ్యమి, 2) విదియ, 3) తదియ, 4) చవితి, 5) పంచమి, 6) షష్ఠి, 7) సప్తమి, 8) అష్టమి, 9) నవమి, 10) దశమి, 11) ఏకాదశి, 12) ద్వాదశి, 13) త్రయోదశి, 14) చతుర్దశి, 15) పౌర్ణమి (శుక్లపక్షంలో) లేక అమావాస్య (కృష్ణపక్షంలో)
10. 1) ప్రభవ, 2) విభవ, 3) శుక్ల, 4) ప్రమోదూత, 5) ప్రజోత్పత్తి, 6) ఆంగీరస, 7) శ్రీముఖ, 8) భావ, 9) యువ, 10) ధాత, 11) ఈశ్వర, 12) బహుధాన్య, 13) ప్రమాధి, 14) విక్రమ, 15) వృష, 16) చిత్రభాను, 17) స్వభాను, 18) తారణ, 19) పార్థివ, 20) వ్యయ, 21) సర్వజిత్తు, 22) సర్వధారి, 23) విరోధి, 24) వికృతి, 25) ఖర, 26) నందన, 27) విజయ, 28) జయ, 29) మన్మథ, 30) దుర్ముఖి, 31) హేవళంబి, 32) విళంబి, 33) వికారి, 34) శార్వరి, 35) ప్లవ, 36) శుభకృత్తు, 37) శోభకృత్తు, 38) క్రోధి, 39) విశ్వావసు, 40) పరాభవ, 41) ప్లవంగ, 42) కీలక, 43) సౌమ్య, 44) సాధారణ, 45) విరోధికృత్తు, 46) పరీధావి, 47) ప్రమాదీచ, 48) ఆనంద, 49) రాక్షస, 50) నళ, 51) పింగళ, 52) కాళయుక్తి, 53) సిద్ధార్థి, 54) రౌద్ర, 55) దుర్మతి, 56) దుందుభి, 57) రుధిరోద్గారి, 58) రక్తాక్షి, 59) క్రోధన, 60) అక్షయ.

“తల్లిదండ్రులే దైవ స్వరూపాలని విశ్వసించి వాళ్ళకి తగిన కృతజ్ఞతను అందించాలి. కుమారుడు ఎట్టివాడైనా తల్లి అతనిని ప్రేమిస్తుంది. అతని క్షేమాన్ని కోరుతుంది. తల్లీ బిడ్డల మధ్య ఉండే ప్రేమ సంబంధమును వర్ణించడానికి వీలుకాదు. ఇట్టి తల్లి ప్రేమను ఈనాటి పిల్లలు గుర్తించడం లేదు. వారు తమ స్వార్థ ప్రయోజనాలకై ప్రాకులాడుతున్నారేగాని, తల్లిదండ్రుల సుఖ సంతోషాలకై పాటు పడటం లేదు. ఎలాంటి పరిస్థితియందైనా మీ తల్లిదండ్రులకు దుఃఖం కలిగించకండి. సాధ్యమైనంత వరకు వారికి సంతృప్తి కలిగించండి. అప్పుడే మీకు దైవం సహాయం చేస్తాడు.”